B I U L E T Y N
Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego

WARSZAWA PAŹDZIERNIK 1949 Nr. 10 (34)

Wydaje Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, W-wa, Smulikowskiego 6-8.

Ogólnopolska Konferencja Turystyczna P. T. K. w Warszawie.

W dniach 25 i 26 września 1949 roku odbyła się w Warszawie konferencja turystyczna, zwołana przez Wydział Turystyczny Zarządu Głównego P. T. K. Celem konferencji było stwierdzenie, w jakim stopniu realizowane są plany inwestycyjne w schroniskach P. T. K., omówienie wyników akcji turystycznej w minionym sezonie wiosennym i letnim roku bieżącego, omówienie zasad gospodarki turystycznej w ramach P. T. K., oraz zasad planu sześcioletniego w dziale turystycznym.

Na konferencję przybyli Instruktorzy Okręgowi P. T. K. z Gdańska, Lublina, Warszawy, Poznania, Wrocławia, Olsztyna, Szczecina, przedstawiciele Zarządów Oddziałów P. T. K. w Sandomierzu, Włocławku, Augustowie, Suwałkach, Częstochowie, Piotrkowie, Kielcach, Myślenicach, Łodzi, Toruniu, Olsztynie, Szczecinie i Wałbrzychu.

Z ramienia Zarządu Głównego w konferencji wzięli udział: Prezes min. dr St. Leszczycki, V. Prezesi: poseł Marek Arczyński, Józef Kołodziejczyk, Stanisław Lenartowicz, Sekretarz Generalny Kazimierz Staszewski, zast. Wacław Kowalski, Kierownik Biura Zbigniew Tokarski i Gł. Inspektor Wacław Bagieński.

Obradom przewodniczył V. Prezes poseł Marek Arczyński, referentami byli: V. Prezes St. Lenartowicz, przewodniczący Wydziału Turystycznego i inspektor Wacław Bagieński.

W obszernym porządku dziennym obrad konferencji przewidziano wiele miejsca na sprawozdania działaczy terenowych P. T. K., wysłuchano ich opinii w sprawach turystycznych oraz w zakresie planowania turystycznego.

Ze złożonych sprawozdań wynika, że Okręgi i Oddziały do dnia konferencji zrealizowały około 75% planów inwestycyjnych przewidzianych na rok 1949, pozostałe zaś prace zostaną wykonane do końca bieżącego roku zgodnie z ustalonym planem.

Wysunięto postulat wcześniejszego uruchamiania kredytów na cele inwestycyjne, co pozwoli w pełni wykorzystać sezon budowlany. Przyjęto do wiadomości, że Zarząd Główny zobowiązał się do całkowitego zrealizowania planu inwestycyjnego na rok bieżący. Nakłada to na Oddziały P. T. K. specjalny obowiązek czuwania nad tym, by powierzone im odcinki pracy zostały w terminie wykonane.

Ponieważ przed przystąpieniem do prac inwestycyjnych Oddziały winny przeprowadzić formalną dokumentację przejętych schronisk oraz sporządzić szczegółowy plan i kosztorys prac, co wymaga zazwyczaj funduszów, którymi Oddziały przed otwarciem kredytów nie dysponują, Zarząd Główny postanowił otworzyć na ten cel specjalny kredyt, umożliwiający Oddziałom przeprowadzenie koniecznej dokumentacji przed sezonem budowlanym.

Ponieważ zgodnie ze statutem właścicielem schronisk i obiektów turystycznych jest Zarząd Główny, przeto w aktach tegoż Zarządu znaleźć się winny w odpisie wszelkie dokumenty dotyczące wszystkich schronisk, natomiast oryginały aktów winny być przechowywane w Zarządzie Głównym. Wprowadzona w tym celu kartoteka schronisk winna być zaopatrzona we wszelkie akta, stwierdzające formalny przydział schronisk na rzecz P. T. K., plany i fotografie obiektów, ich odpisy, szczegóły dotyczące gospodarki w schronisku, okresowe sprawozdania z działalności schronisk itp. Sprawy te zostały szczegółowo omówione na konferencji, a jej uczestnicy zaopatrzeni zostali w odpowiednie instrukcje, formularze i druki.

Na podstawie sprawozdań przedstawicieli Oddziałów stwierdzono, że miniony sezon wiosenny i letni wykazał ożywiony ruch w schroniskach. Akcja wczasów krajoznawczych oparta o schroniska P. T. K. dała dobre rezultaty. Pierwszy rok próbny pozwolił na wysunięcie pewnych wniosków praktycznych, które znajdą zastosowanie w przyszłym sezonie. Stwierdzono, że pewne schroniska zmniejszyły zakres swych możliwości turystycznych przez przyjmowanie na dłuższy pobyt osób i rodzin, tra-

ktujących schroniska PTK jako pensjonaty. Ustalono, że każde schronisko PTK winno być przygotowane do przyjmowania wycieczek krajoznawczych oraz pojedynczych turystów, wędrujących po kraju. Dla wycieczek zbiorowych należy mieć do dyspozycji tanie noclegi zbiorowe oraz odpowiednie posiłki. Grupy wycieczkowe P. T. K. oraz P. T. T. jak również Związków Zawodowych winny być otoczone specjalną opieką.

Stwierdzono z zadowoleniem, że ożył ruch turystyczny na terenie województwa Lubelskiego. Zamość zanotował w sezonie 29.000 turystów, Puławy 14.000. Dla wycieczek Oddziały te przygotowują obecnie odpowiednie pomieszczenia. Ruch turystyczny na terenie Gór Świętokrzyskich w roku bieżącym był słabszy, niż w roku ubiegłym. Odczuwa się mocno brak odpowiednich środków lokomocji, dowożących turystów z Kielc w Góry Świętokrzyskie.

Ustalono, że każde schronisko PTK winno ułatwiać poznanie najbliższej okolicy przez odpowiednie informacje specjalnych przewodników lub kierownika schroniska, przez zorganizowanie w schronisku „Kącika Krajoznawczego", sprzedaż drukowanych przewodników, informatorów, mapek turystycznych, pocztówek itp.

Ob. Zbigniew Tokarski zapoznał uczestników konferencji z projektem sieci schronisk turystycznych przewidzianym w planie sześcioletnim. W sprawie projektowanego planu wszystkie Oddziały PTK winny możliwie szybko zgłosić swoje uwagi. Omówiono również plan prac w zakresie znakowania szlaków turystycznych.

Żywą dyskusję wywołało zagadnienie szkolenia przewodników krajoznawczych P. T. K. Istniejąca w tej dziedzinie instrukcja Biura Turystyki Ministerstwa Komunikacji zostanie uzupełniona odpowiednią instrukcją PTK, którą opracuje w najbliższej przyszłości Wydział Turystyczny Zarządu Głównego.

W czasie konferencji poruszono szereg zagadnień z dziedziny ogólnych zagadnień krajoznawczo-turystycznych. Wnioski i opinie w tych sprawach przesłano do Zarządu Głównego.

Zamykając konferencję po dwu dniach wytężonej pracy przewodniczący poseł Marek Arczyński podkreślił, że konferencja umożliwiła konfrontację zamierzonych planów z życiem praktycznym. Bogaty materiał, wyniesiony z obrad konferencji zostanie szczegółowo przepracowany przez Wydział Turystyczny Zarządu Głównego. Głównym zadaniem będzie przejście od improwizacji do jednolitego systemu działania w zakresie turystyki i krajoznawstwa.

Okręgowi Instruktorzy Turystyczni P. T. K.

Prace Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w zakresie odbudowy i zagospodarowania schronisk, znakowania szlaków turystycznych wymagają ze strony Zarządu Głównego stałej opieki. Akcja ta jest fragmentem planu trzyletniego, a od roku 1950 będzie fragmentem planu sześcioletniego. Aby plany mogły być zrealizowane, wszystkie komórki P. T. K. winny dołożyć starań, które zagwarantują wykonanie wszystkich punktów planu.

Dla utrzymania bliższej łączności z Oddziałami P. T. K., które prowadzą prace inwestycyjne w schroniskach i są odpowiedzialne za właściwe zużytkowanie przyznanych na ten cel kredytów państwowych oraz terminowe wykonanie planu, Zarząd Główny P. T. K. powołał dla niektórych Okręgów specjalnych Okręgowych Instruktorów Turystycznych. Ich zadaniem jest osobista opieka nad realizacją zakreślonych planów inwestycyjnych, służenie Oddziałom pomocą organizacyjną, składanie doraźnych i okresowych sprawozdań z realizacji planów, składanie wniosków, wypowiadanie opinii w sprawach turystycznych.

Instruktor Okręgowy wchodzi w skład Zarządu Okręgowego P. T. K. i działa w myśl instrukcji tego Zarządu oraz Zarządu Głównego. Winien znać dobrze potrzeby swego terenu, który poznaje z częstych lustracji. Koszta tych przejazdów pokrywa Zarząd Główny.

W roku bieżącym Zarząd Główny powołał okręgowych Instruktorów turystycznych dla następujących Okręgów P. T. K.: Gdańsk, Lublin, Poznań, Wrocław. Warszawa, Olsztyn, Szczecin. Przewidziany jest również Instruktor dla Kielc.

Okręgowi Instruktorzy Turystyczni P. T. K. otrzymali od Zarządu Głównego odpowiednie zaświadczenia.

Komórką koordynującą działalność Instruktorów jest Wydział Turystyczny Zarządu Głównego P. T. K., który udziela pomocy w zakresie planowania, wykonania planów oraz sprawozdawczości w tej dziedzinie w skali ogólnopolskiej.

Głównym Inspektorem Turystycznym Zarządu Głównego został ob. Wacław Bagieński.

Oddział P. T. K. w Będzinie.

W dniu 8 października rb. z inicjatywy ob. Lucjana Balcerowskiego odbyło się w Bibliotece Miejskiej im. Stefana Żeromskiego w Będzinie zebranie organizacyjne Będzińskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Zagajając zebranie ob. L. Balcerowski podkreślił, że Oddział Będziński będzie w Zagłębiu Dąbrowskim pierwszą placówką P. T. K.

Przewodniczył obradom ob. Andrzej Kania. Referat o celach i zadaniach Pol. Towarzystwa Krajoznawczego wygłosił ob. L. Balcerowski.

Po dyskusji licznie zebrani przedstawiciele miejscowego społeczeństwa postanowili utworzyć w Będzinie Oddział P. T. K.

W planie pracy Oddziału przewidziano współpracę ze Związkami Zawodowymi i Oddziałem P. T. K. w Katowicach oraz Olkuszu, zorganizowanie ruchu wycieczkowego, opiekę nad zabytkami przeszłości, organizację Kół Młodzieży Krajoznawczej w szkołach wszelkiego typu.

Do Zarządu Oddziału weszli: Lucjan Balcerowski — Prezes, Mikołaj Katolik — V. Prezes, Zofia Dzieciaszek — Sekretarz, Maria Pachelska — Skarbnik, oraz Członkowie Zarządu: Andrzej Ryszard, Włodzimierz Łętek, Józef Strzelec, Ryszard Szwarc, Eugeniusz Baran.

Zgodnie z wymaganiami Statutu wybrano również Komisję Rewizyjną.

Tymczasowy adres nowego Oddziału: Oddział Będziński Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, Będzin, ul. Kołłątaja 22, Biblioteka Miejska.

Oddział P. T. K. w Katowicach.

Zarząd Oddziału P. T. K. w Katowicach nawiązał żywą współpracę ze Związkami Zawodowymi, w szczególności z Okręgową Radą Z. Z., z którą wspólnie organizuje masowe wycieczki krajoznawcze dla świata pracy.

W ramach tej współpracy zorganizowano następujące wycieczki masowe: w dniach 14 i 15 września wycieczka barką po kanale Gliwickim — 258 osób; ponieważ wycieczka ta spotkała się z dużym powodzeniem, powtórzono ją w dniach: 4 września (179 osób), 11 września (229 osób), 18 września (950 osób), 25 września (500 osób). W dniu 25 września zorganizowano wycieczkę koleją do Krakowa przy udziale 660 osób.

Organizacją wycieczek zajmują się Okręgowa Rada Zw. Zaw. oraz Oddział PTK, przewodników daje wyłącznie Oddział PTK. Duże usługi w organizacji tych masowych wycieczek oddaje Skarbnik Oddziału PTK ob. Kiedroń. Przewodnicy rekrutują się z zastępu instruktorów, wyszkolonych na kursach PTK już w latach 1948 i 1949.

Celem nawiązania ściślejszej łączności ze Związkami Zawodowymi, Oddział P. T. K. zamierza w najbliższym czasie przy współudziale O. R. Zw. Zaw. zorganizować dla instruktorów krajoznawczych w Powiatowych Radach Zw. Zaw. oraz dla działaczy PTK w województwie śląsko-dąbrowskim specjalny kurs krajoznawczy na wzór podobnego kursu w Rzeszowie.

Oddział P. T. K. w Poznaniu.

Zarząd Oddziału w każdą niedzielę organizuje wycieczki podmiejskie i miejskie, w których udział bierze często nawet do 500 osób.

Z wycieczek dalszych zrealizowano: w czasie od 2 do 16 lipca wycieczkę na trasie Poznań — Oświęcim — Żywiec — Maków — Nowy Targ — Zakopane — Kraków — Poznań. W wycieczce wzięło udział 30 osób. Prowadził p. Kisielewicz.

W dniu 10 lipca br. inż. Miżewski poprowadzi 100 osobową wycieczkę do Biskupina.

W czasie od 6 do 15 sierpnia p. Kisielewicz prowadził wycieczkę na trasie Poznań—Częstochowa — Kielce — Ostrowiec — Sandomierz — Warszawa — Siedlce — Białowieża, zaś w drodze powrotnej Toruń.

Ogółem Zarząd Oddziału Poznańskiego P. T. K. do dnia 1 października 1949 roku zorganizował w roku bieżącym 30 wycieczek własnych przy udziale 1590 uczestników. Niezależnie od tego dla Związków Zawodowych Oddział zorganizował 10 wycieczek przy udziale 780 uczestników. Wycieczki P. T. K. w Poznaniu cieszą się zasłużoną popularnością, a komunikaty o naszych wycieczkach stanowią stałą rubrykę przedświątecznych wydań prasy poznańskiej.

Poważną bolączką poznańskiego Oddziału PTK jest brak stałego lokalu.

Oddział P. T. K. w Ziębicach.

W planie inwestycji turystycznych Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego umieszczono na rok 1949 pozycję 650.000 zł na urządzenie schroniska turystycznego w parku Ziębickim.

Ta okoliczność spowodowała, że miejscowi działacze krajoznawczy postanowili ożywić pracę Oddziału P. T. K. i w tym celu w dniu 22 września w sali posiedzeń Zarządu Miejskiego w Ziębicach zwołano zebranie członków i sympatyków PTK.

Zebranie zagaił przewodniczący Miejskiej Rady Narodowej ob. Nowicki Albin a obradom przewodniczył dyr. Stanisław Treliński.

O zadaniach ziębickiego Oddziału P. T. K. mówił przekonywująco ob. A. Nowicki, podkreślając wychowawczą i gospodarczą rolę krajoznawstwa i turystyki, a w szczególności rolę bogatego w tradycje Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Postanowiono powołać komisję wycieczkową, fotograficzną, biblioteczną, schroniskową, przewodników, finansową. W skład Zarządu

weszli ob. ob.: dyr. Albin Nowicki — Prezes, prof. Kazimierz Bednarski — V. Prezes, Leon Podwysocki — Sekretarz, Jerzy Pakulski — Skarbnik, prof. Stefan Wiosna, Adam Szostek, Jan Hajman — Członkowie Zarządu, Konstanty Zwierzkowski, Komanderowa, St. Albiński — Zastępcy.

Do Komisji Rewizyjnej powołano: insp. R. Brzezińskiego, burmistrza Wiktora Tarkę, Józefa Ślusarczyka, a na zastępców — W. Komorowskiego, E. Gorę.

Nowo wybrany Zarząd ułożył szczegółowo pracowany plan pracy, w którym uwzględniono również organizację Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej.

Z życia Oddziału P. T. K. w Płocku.

W dniu 16 września odbyło się w Płocku walne zgromadzenie członków miejscowego Oddziału PTK, na którym omówiono sprawozdanie z działalności Zarządu Oddziału oraz sprawę współpracy ze Związkami Zawodowymi.

Do Zarządu Oddziału weszli: Prezes — Jan Mozyrko, v. prezes — ob. Bartnik i delegowany przez Pow. Radę Zw. Zaw. Jan Jasiński, sekretarz — Zofia Wojtulanis, skarbnik — Mikołaj Korotko, członkowie Zarządu — Zygmunt Kraszkiewicz i Zofia Hepke, oraz delegowany przez Zw. Zawodowe — Edward Szczypiorski.

Adres Oddziału: Jan Mozyrko. Płock, Zarząd Miejski.

Sekcja Turystyki Wodnej we Włocławku.

Oddział Kujawski PTK we Włocławku w dniu 22 października 1949 roku uruchomił Sekcję Turystyki Wodnej. Sekcja liczy obecnie 26 członkow. Zarząd Sekcji stanowią: Franciszek Zakrzewski — przewodniczący, Feliks Korycki — zast. przewodniczącego, Helena Królikowska — [...]wski — skarbnik, Józef Koziński — kierownik krajoznawczo-turystyczny, Włodzimierz Kołaczkowski — gospodarz, Janina Panocka — zastępca członka Zarządu.

Sekcja uruchomiła schron na kajaki, warsztat we własnej przystani kajakowej we Włocławku, Bulwary 4-b.

Jest to pierwsza po wojnie zarejestrowana Sekcja Turystyki Wodnej PTK.

Należy oczekiwać, że w myśl wezwania Zarządu Głównego podobne sekcje turystyczne zorganizowane zostaną i przy innych Oddziałach PTK.

Dalszy ciąg ofiar na pomnik ś. p. Aleksandra Janowskiego.

1.	Binder Dominik — Kamienica	100 zł
2.	Dr Buczkiewicz—Wilanów p/Warszawą	500 zł
3.	Łętek Włodzimierz — Będzin	150 zł
4.	Trzetrzewińska — Warszawa	500 zł
5.	Oddział P. T. K. — Gdańsk	5.000 zł
6.	Oddział P. T. K. — Poznań	500 zł
7.	Inspektorat Szkolny — Szamotuły	367 zł
8.	Kierownictwo Publicznej Szkoły Powszechnej St. I-go w Walerianowie	125 zł
9.	Szkoła Podstawowa Nr 1 — Białystok	550 zł
10.	Kółko Geograficzne przy Gimnazjum w Błoniu	250 zł
11.	Koło Krajoznawcze im. Al. Janowskiego przy Gimnazjum w Zawierciu	1.000 zł
		9.042 zł
	z poprzednich list	169.775 zł
	Razem złotych	178.817 zł

Spis treści:

str.

Krajoznawstwo — Regionalizm — Planowanie (**St. Berezowski**) 186

Zakopane i Tatry (**Z. i W. Paryscy**) . . 189

Świdnica (**B. Lipińska**) 198

Poradnik Krajoznawczy

Rower w turystyce i krajoznawstwie (**M. Wnuk**) . . . . , 201

Wiadomości krajoznawcze

Kronika turystyczna 204

Biuletyn Polsk. Tow. Kraj. . . . . , 205

Prenumerata roczna 500 zł, półroczna 275 zł, kwartalna 150 zł. Zeszyt pojedyńczy 60 zł.
Przedpłatę przyjmują urzędy pocztowe na konto czekowe P. K. O. Nr I-1401. Warszawa.

Redaguje Komitet. Wydawca: Polskie Towarzystwo Krajoznawcze.

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Smulikowskiego 6/8 III p.

Drukarnia Krakowska W. Grzelak i Sp. w Warszawie, Wolska 19 B-92741